

BIJLAGE I – ALGEMENE VOORWAARDEN

INHOUDSOPGAVE

BIJLAGE I – ALGEMENE VOORWAARDEN	1
DEEL A – JURIDISCHE EN ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN	4
ARTIKEL II.1 - DEFINITIES	4
ARTIKEL II.2 - ALGEMENE VERPLICHTINGEN EN ROL VAN DE BEGUNSTIGDE	5
ARTIKEL II.3 - COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN.....	6
II.3.1 Communicatievorm en -middelen	6
II.3.2 Datum van mededelingen	6
ARTIKEL II.4 - AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE	6
ARTIKEL II.5 - BELANGENCONFLICTEN.....	7
ARTIKEL II.6 - VERTROUWELIJKHEID	7
ARTIKEL II.7 - VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS	7
II.7.1 Verwerking van persoonsgegevens door de Commissie	7
II.7.2 Verwerking van persoonsgegevens door de begunstigde	8
ARTIKEL II.8 - ZICHTBAARHEID VAN UNIEFINANCIERING	8
II.8.1 Informatie over Uniefinanciering en gebruik van het embleem van de Europese Unie	8
II.8.2 Disclaimers houdende afwijzing van de aansprakelijkheid van de Commissie	9
ARTIKEL II.9 - REEDS BESTAANDE RECHTEN EN EIGENDOM EN GEBRUIK VAN DE RESULTATEN (INCLUSIEF INTELLECTUELE EN INDUSTRIËLE-EIGENDOMSRECHTEN)	9
II.9.1 Eigendomsrechten van de begunstigde op de resultaten	9
II.9.2 Reeds bestaande rechten	9
II.9.3 Rechten op gebruik van de resultaten en van de reeds bestaande rechten door de Unie	10
ARTIKEL II.10 - GUNNING VAN OPDRACHTEN DIE NODIG ZIJN VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE.....	11
ARTIKEL II.11 - UITBESTEDING VAN TAKEN DIE DEEL UITMAKEN VAN DE ACTIE.....	11
ARTIKEL II.12 - FINANCIËLE STEUN AAN DERDEN.....	12
ARTIKEL II.13 - WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST.....	13
ARTIKEL II.14 - CESSIE VAN SCHULDVORDERINGEN AAN DERDEN.....	13
ARTIKEL II.15 - OVERMACHT	14
ARTIKEL II.16 - OPSCHORTING VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE	14
II.16.1 Opschorting van de uitvoering door de begunstigde	14

II.16.2 Opschorting van de uitvoering door de Commissie	14
II.16.3 Gevolgen van de opschorting	16
ARTIKEL II.17 - OPZEGGING VAN DE OVEREENKOMST	16
II.17.1 Opzegging van de overeenkomst door de begunstigde	16
II.17.2 (niet van toepassing)	16
II.17.3 Opzegging van de overeenkomst door de Commissie	17
II.17.4 Gevolgen van de opzegging	18
ARTIKEL II.18 - TOEPASSELIJK RECHT, GESCHILLEN-REGELING EN EXECUTORIALE TITEL	19
DEEL B - FINANCIËLE BEPALINGEN	20
ARTIKEL II.19 - SUBSIDIABELE KOSTEN.....	20
II.19.1 Voorwaarden voor de subsidiabiliteit van kosten	20
II.19.2 Subsidiabele directe kosten	20
II.19.3 Subsidiabele indirecte kosten	21
II.19.4 Niet-subsidiabele kosten	22
ARTIKEL II.20 - AANWIJSBAARHEID EN VERIFIEERBAARHEID VAN DE GEDECLAREERDE BEDRAGEN	22
II.20.1 Declaratie van kosten en bijdragen	22
II.20.2 Registers en overige documentatie ter staving van de gedeclareerde kosten en bijdragen	23
II.20.3 Voorwaarden aan de hand waarvan de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden wordt vastgesteld	24
ARTIKEL II.21 - SUBSIDIABILITEIT VAN KOSTEN VAN ENTITEITEN DIE GELIEERD ZIJN MET DE BEGUNSTIGDE	25
ARTIKEL II.22 - BUDGETOVERSCHRIJVINGEN.....	25
ARTIKEL II.23 - NIET-NALEVING VAN VERSLAGLEGGINGS-VERPLICHTINGEN	25
ARTIKEL II.24 - OPSCHORTING VAN BETALINGEN EN BETALINGSTERMIJNEN	25
II.24.1 Opschorting van betalingen	25
II.24.2 Opschorting van betalingstermijnen	27
ARTIKEL II.25 - BEREKENING VAN HET DEFINITIEVE SUBSIDIEBEDRAG	28
II.25.1 Stap 1 - Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen	28
II.25.2 Stap 2 - Beperking tot het maximumbedrag van de subsidie	28
II.25.3 Stap 3 - Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren	29

II.25.4 Stap 4 - Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen	29
ARTIKEL II.26 - TERUGVORDERING	30
II.26.1 Terugvordering	30
II.26.2 (niet van toepassing)	30
II.26.3 Terugvorderingsprocedure	30
II.26.4 Vertragsrente	31
II.26.5 Bankkosten	31
ARTIKEL II.27 - CONTROLES, AUDITS EN EVALUATIES	31
II.27.1 Technische en financiële controles, audits, tussentijdse evaluaties en eindevaluaties	31
II.27.2 Verplichting tot bewaring van documenten	32
II.27.3 Verplichting tot informatieverstrekking	32
II.27.4 Bezoeken ter plaatse	33
II.27.5 Contradictoire auditprocedure	33
II.27.6 Gevolgen van audits	33
II.27.7 Correctie van stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen	33
II.27.8 Controles en inspecties door OLAF	36
II.27.9 Controles en audits door de Europese Rekenkamer	36

DEEL A – JURIDISCHE EN ADMINISTRATIEVE BEPALINGEN

ARTIKEL II.1 - DEFINITIES

Voor de toepassing van de overeenkomst gelden de volgende definities:

"actie": de reeks activiteiten of het project waarvoor de subsidie is toegekend en die/dat moet worden uitgevoerd door de begunstigde zoals beschreven in bijlage II;

"vertrouwelijke gegevens of documenten": alle gegevens of documenten (in welke vorm dan ook) die een van beide partijen van de andere partij heeft ontvangen of waartoe een van beide partijen toegang heeft in het kader van de uitvoering van de overeenkomst en die door een van de partijen schriftelijk als vertrouwelijk zijn aangemerkt. Het gaat daarbij niet om openbare gegevens;

"belangenconflict": een situatie waarin de onpartijdige en objectieve uitvoering van de overeenkomst door een begunstigde in het gedrang komt als gevolg van familie- of vriendschapsbanden, politieke of nationale affiniteiten, economische belangen of andere gedeelde belangen met de Commissie of derden met betrekking tot het voorwerp van de overeenkomst;

"directe kosten": de specifieke kosten die direct verband houden met de uitvoering van de actie en die derhalve direct aan de actie kunnen worden toegerekend. Zij mogen geen indirecte kosten omvatten;

"overmacht": elke onvoorzienbare en buitengewone situatie of gebeurtenis die onafhankelijk is van de wil van de partijen en die niet kan worden toegeschreven aan een fout of een nalatigheid van een van hen of van de subcontractanten, gelieerde entiteiten of derden die financiële steun ontvangen, maar die een van de partijen verhindert een van haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen en die ondanks passende maatregelen onvermijdelijk blijkt te zijn. De volgende omstandigheden kunnen niet worden ingeroepen als *overmacht*: arbeidsconflicten, stakingen of financiële moeilijkheden, elk verzuim bij de dienstverlening, gebreken in uitrusting of materiaal of vertraging bij de beschikbaarstelling daarvan, tenzij dit zelf rechtstreeks het gevolg is van een duidelijk geval van *overmacht*;

"formele kennisgeving": vorm van schriftelijke communicatie tussen de partijen per post of per e-mail;

"fraude": elke opzettelijke handeling of elk opzettelijk nalaten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad en waarbij valse, onjuiste of onvolledige verklaringen of documenten worden gebruikt of overgelegd of waarbij in strijd met een specifieke verplichting informatie wordt achtergehouden;

"uitvoeringsperiode": de periode van de uitvoering van de activiteiten die deel uitmaken van de actie, zoals vastgesteld in artikel I.2.2;

"indirecte kosten": de kosten die geen specifieke, direct met de uitvoering van de actie verband houdende kosten zijn en die derhalve niet direct aan de actie kunnen worden toegerekend. Zij mogen geen kosten omvatten die aanwijsbaar zijn of gedeclareerd zijn als subsidiabele directe kosten;

"onregelmatigheid": elke inbreuk op een bepaling van het Unierecht die voortvloeit uit een handeling of een nalaten van een begunstigde waardoor de begroting van de Unie wordt of zou kunnen worden benadeeld;

"maximumbedrag van de subsidie": de maximale Uniebijdrage aan de actie, zoals bepaald in artikel I.3.1;

"reeds bestaand materiaal": materialen, documenten, technologieën of knowhow die reeds bestonden op het ogenblik dat de begunstigde ze gebruikte voor de productie van een resultaat in het kader van de uitvoering van de actie;

"reeds bestaande rechten": alle industriële- en intellectuele-eigendomsrechten op reeds bestaand materiaal; het kan gaan om eigendomsrechten, licentierechten en/of gebruiksrechten van de begunstigde of eventuele derden;

"gelieerde persoon": iedere persoon die de bevoegdheid heeft om de begunstigde te vertegenwoordigen of om namens hem beslissingen te nemen;

"aanvangsdatum": de datum waarop met de uitvoering van de actie wordt begonnen, zoals bepaald in artikel I.2.2;

"subcontract": een aanbestedingscontract in de zin van artikel II.10, dat betrekking heeft op de uitvoering door een derde van taken die deel uitmaken van de actie zoals beschreven in bijlage II;

"wezenlijke fout": elke schending van een bepaling van een overeenkomst die voortvloeit uit een handeling of een nalaten waardoor de begroting van de Unie wordt of zou kunnen worden geschaad.

ARTIKEL II.2 - ALGEMENE VERPLICHTINGEN EN ROL VAN DE BEGUNSTIGDE

De begunstigde:

- (a) is hoofdelijk aansprakelijk voor de uitvoering van de actie conform de overeenkomst;
- (b) moet voldoen aan de wettelijke verplichtingen die op hem rust krachtens het Europese, international en nationale recht;
- (c) moet de Commissie onmiddellijk in kennis stellen van elke hem bekende gebeurtenis of omstandigheid die de uitvoering van de actie kan beïnvloeden of vertragen;
- (d) moet de Commissie onmiddellijk in kennis stellen van:
 - (i) elke wijziging van zijn juridische, financiële, technische of organisatorische situatie, van elke wijziging betreffende de zeggenschap over hem, en van elke wijziging van zijn naam, adres of wettelijke vertegenwoordiger;

- (ii) elke wijziging van de juridische, financiële, technische of organisatorische situatie van een gelieerde entiteit, van elke wijziging betreffende de zeggenschap over een gelieerde entiteit, en van elke wijziging van de naam, het adres of de wettelijke vertegenwoordiger van een gelieerde entiteit.

ARTIKEL II.3 - COMMUNICATIE TUSSEN DE PARTIJEN

II.3.1 Communicatievorm en -middelen

Alle mededelingen in verband met de overeenkomst of de uitvoering ervan moeten

- (a) schriftelijk (op papier of in elektronische vorm) worden gedaan;
- (b) het nummer van de overeenkomst vermelden, en
- (c) worden gedaan met gebruikmaking van de in artikel I.6 vermelde contactgegevens.

Indien een partij binnen een redelijke termijn verzoekt om een bevestiging op papier van een elektronische mededeling, moet de afzender zo spoedig mogelijk een originele, ondertekende papieren versie van de mededeling verstrekken.

II.3.2 Datum van mededelingen

Mededelingen worden geacht te zijn gedaan wanneer zij door de ontvangende partij zijn ontvangen, tenzij in de overeenkomst wordt bepaald dat de mededeling wordt geacht te zijn gedaan op de datum waarop de mededeling is verzonden.

Een e-mail wordt geacht door de ontvangende partij te zijn ontvangen op de dag van de verzending van die e-mail, mits zij is verzonden naar het in artikel I.6 genoemde e-mailadres. De verzendende partij moet de datum van verzending kunnen aantonen. Indien de verzendende partij het bericht ontvangt dat de e-mail niet kon worden afgeleverd, moet zij alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat de andere partij de mededeling daadwerkelijk per e-mail of per post ontvangt. In een dergelijk geval wordt de verzendende partij niet geacht te zijn tekortgeschoten in haar verplichting om de betrokken mededeling binnen een bepaalde termijn te verzenden.

Per post of per koerierdienst aan de Commissie toegezonden mededelingen worden geacht door de Commissie te zijn ontvangen op de datum waarop deze zijn geregistreerd door de in artikel I.6.2 genoemde bevoegde dienst.

Formele kennisgevingen worden geacht door de ontvangende partij te zijn ontvangen op de datum van ontvangst vermeld op het bewijs dat de verzendende partij heeft ontvangen en waaruit blijkt dat het bericht aan de gespecificeerde ontvanger is afgeleverd.

ARTIKEL II.4 - AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE

II.4.1 De Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade veroorzaakt of geleden door de begunstigde, waaronder schade toegebracht aan derden als gevolg van of tijdens de uitvoering van de *actie*.

II.4.2 Behalve in het geval van *overmacht*, moet de begunstigde alle schade die de Commissie lijdt als gevolg van de uitvoering van de *actie* of omdat de *actie* niet volledig in overeenstemming met de overeenkomst is uitgevoerd, vergoeden.

ARTIKEL II.5 - BELANGENCONFLICTEN

- II.5.1** De begunstigde moet alle nodige maatregelen nemen om *belangenconflicten* te voorkomen.
- II.5.2** De begunstigde moet de Commissie onverwijld in kennis stellen van elke situatie die aanleiding geeft of kan geven tot een *belangenconflict*. Hij moet onmiddellijk alle nodige maatregelen nemen om deze situatie te verhelpen.

De Commissie kan erop toezien dat de genomen maatregelen passend zijn en kan verlangen dat er binnen een bepaalde termijn extra maatregelen worden genomen.

ARTIKEL II.6 - VERTROUWELIJKHEID

- II.6.1** Gedurende de uitvoering van de *actie* en tot vijf jaar na de betaling van het saldo, moeten de partijen alle *vertrouwelijke gegevens en documenten* vertrouwelijk behandelen.
- II.6.2** Een partij mag *vertrouwelijke gegevens en documenten* alleen met de voorafgaande schriftelijke toestemming van de andere partij gebruiken voor andere doeleinden dan om haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst na te komen.
- II.6.3** De vertrouwelijkheidsverplichtingen zijn niet van toepassing indien:
- de bekendmakende partij ermee instemt de andere partij vrij te stellen van die verplichtingen;
 - de *vertrouwelijke gegevens of documenten* openbaar worden gemaakt op een andere wijze dan door een schending van de vertrouwelijkheidsverplichtingen;
 - de bekendmaking van de *vertrouwelijke gegevens of documenten* wettelijk verplicht is.

ARTIKEL II.7 - VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

II.7.1 Verwerking van persoonsgegevens door de Commissie

Alle persoonsgegevens die in de overeenkomst voorkomen, moeten door de Commissie worden verwerkt met inachtneming van Verordening (EG) nr. 45/2001¹.

Die gegevens mogen door de in artikel I.6.1 genoemde dienst, die verantwoordelijk is voor de gegevensverwerking, uitsluitend wordt verwerkt voor de uitvoering, het beheer en de follow-up van de overeenkomst of ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, met inbegrip van controles, audits en onderzoeken overeenkomstig artikel II.27.

De begunstigde heeft een recht van toegang tot de eigen persoonsgegevens en het recht om die gegevens te corrigeren. Daartoe moet hij eventuele vragen over de verwerking van zijn

¹ Verordening (EG) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens.

persoonsgegevens toezenden aan de in I.6.1 genoemde dienst, die verantwoordelijk is voor de gegevensverwerking.

De begunstigde heeft het recht om zich te allen tijde tot de Europese Toezichthouder voor gegevensbescherming te wenden.

II.7.2 Verwerking van persoonsgegevens door de begunstigde

De begunstigde moet persoonsgegevens die onder het werkingsgebied van de overeenkomst vallen, verwerken overeenkomstig de gegevensbeschermingsvoorschriften van het Unierecht en het nationale recht (waaronder voorschriften inzake machtiging en kennisgeving).

De begunstigde mag zijn personeel slechts toegang verlenen tot gegevens voor zover dat strikt noodzakelijk is voor de uitvoering, het beheer en de follow-up van de overeenkomst.

De begunstigde moet passende technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen nemen gelet op de risico's die de verwerking en de aard van de betrokken persoonsgegevens met zich brengen. Dit met als doel:

- (a) te voorkomen dat onbevoegden toegang krijgen tot persoonsgegevens-verwerkende computersystemen, en met name:
 - (i) onbevoegde inzage, verveelvoudiging, wijziging of verwijdering van opslagmedia;
 - (ii) onbevoegde invoer in het geheugen alsmede onbevoegde verspreiding, wijziging of wissing van opgeslagen persoonsgegevens;
 - (iii) het gebruik door onbevoegden van de gegevensverwerkingssystemen met behulp van datatransmissieapparatuur;
- (b) er zorg voor te dragen dat bevoegde gebruikers van een gegevensverwerkingssysteem alleen toegang kunnen krijgen tot persoonsgegevens waarvoor hun recht van toegang geldt;
- (c) te registreren welke persoonsgegevens op welk tijdstip en aan wie zijn meegedeeld;
- (d) er zorg voor te dragen dat persoonsgegevens die namens derden worden verwerkt, uitsluitend op de door de Commissie voorgeschreven wijze kunnen worden verwerkt;
- (e) er zorg voor te dragen dat de gegevens tijdens de mededeling van persoonsgegevens en tijdens het transport van opslagmedia niet onrechtmatig kunnen worden ingezien, gekopieerd of gewist;
- (f) de organisatiestructuur zodanig op te zetten dat deze aan de bijzondere vereisten inzake gegevensbescherming beantwoordt.

ARTIKEL II.8 - ZICHTBAARHEID VAN UNIEFINANCIERING

II.8.1 Informatie over Uniefinanciering en gebruik van het embleem van de Europese Unie

Behoudens andersluidend verzoek of andersluidende beslissing van de Commissie, moet in elke door de begunstigde gedane bekendmaking of publicatie over de *actie*, met inbegrip van

publiciteit op een conferentie of seminar of elk type informatie of promotiemateriaal (brochures, folders, posters, presentaties, in elektronische vorm enz.):

- (a) worden aangegeven dat de *actie* Uniefinanciering heeft ontvangen, en
- (b) het embleem van de Europese Unie worden afgebeeld.

Wanneer dat embleem samen met een ander logo wordt afgebeeld, moet het embleem van de Europese Unie goed zichtbaar zijn.

De verplichting om het embleem van de Europese Unie af te beelden, verleent de begunstigde geen recht op exclusief gebruik. Het is de begunstigde niet toegestaan zich het embleem van de Europese Unie of enig soortgelijk handelsmerk of logo toe te eigenen, hetzij door registratie hetzij op andere wijzen.

Voor de toepassing van de eerste, tweede en derde alinea en onder de daarin vastgestelde voorwaarden, mag de begunstigde -zonder voorafgaande toestemming van de Commissie- het embleem van de Europese Unie gebruiken.

II.8.2 Disclaimers houdende afwijzing van de aansprakelijkheid van de Commissie

In elke door de begunstigde gedane bekendmaking of publicatie over de *actie*, ongeacht de vorm of het gebruikte middel, moet worden vermeld:

- (a) dat hierin slechts de mening van de auteur wordt weergegeven, en
- (b) dat de Commissie niet aansprakelijk is voor het gebruik dat eventueel wordt gemaakt van de daarin opgenomen informatie.

ARTIKEL II.9 - REEDS BESTAANDE RECHTEN EN EIGENDOM EN GEBRUIK VAN DE RESULTATEN (INCLUSIEF INTELLECTUELE EN INDUSTRIËLE-EIGENDOMSRECHTEN)

II.9.1 Eigendomsrechten van de begunstigde op de resultaten

Tenzij in de overeenkomst anders is bepaald, blijft de begunstigde eigenaar van de resultaten van de *actie*, inclusief de industriële- en intellectuele-eigendomsrechten, alsook van de verslagen en andere documenten met betrekking tot de *actie*.

II.9.2 Reeds bestaande rechten

Indien de Commissie de begunstigde een schriftelijk verzoek stuurt waarin wordt aangegeven welke resultaten zij van plan is te gebruiken, moet de begunstigde:

- (a) een lijst met alle *reeds bestaande rechten* die in deze resultaten zijn opgenomen, opstellen, en
- (b) deze lijst aan de Commissie verstrekken uiterlijk bij de indiening van het verzoek om betaling van het saldo.

De begunstigde moet ervoor zorgen dat hij of zijn gelieerde entiteiten alle rechten hebben om de *reeds bestaande rechten* te gebruiken bij de uitvoering van de overeenkomst.

II.9.3 Rechten op gebruik van de resultaten en van de reeds bestaande rechten door de Unie

De begunstigde kent de Unie de volgende rechten op het gebruik van de resultaten van de actie toe:

- (a) gebruik voor eigen doeleinden, en met name het beschikbaar stellen aan personen die voor de Commissie of andere instellingen, agentschappen en organen van de Unie werken of aan instanties van de lidstaten, alsook het kopiëren en reproduceren - geheel of gedeeltelijk in een onbeperkt aantal kopieën;
- (b) reproductie: het recht de directe of indirecte, tijdelijke of duurzame, volledige of gedeeltelijke reproductie van de resultaten met welke middelen (mechanische, digitale of andere) en in welke vorm ook, toe te staan;
- (c) mededeling aan het publiek: het recht elke voorstelling, demonstratie of mededeling voor het publiek van de resultaten, per draad of draadloos, met inbegrip van de beschikbaarstelling aan het publiek op zodanige wijze dat de resultaten voor leden van het publiek op een door hen individueel gekozen plaats en tijdstip toegankelijk zijn, toe te staan; dit recht omvat tevens de mededeling en uitzending per kabel of per satelliet;
- (d) verspreiding: het recht elke vorm van verspreiding onder het publiek van de resultaten of van kopieën daarvan toe te staan;
- (e) aanpassing: het recht om de resultaten te wijzigen;
- (f) vertaling;
- (g) het recht de resultaten op te slaan en te archiveren conform de regels inzake documentenbeheer die van toepassing zijn op de Commissie, met inbegrip van digitalisering of omzetting van het format met het oog op bewaring of nieuwe gebruiksdoeleinden;
- (h) wanneer de resultaten de vorm hebben van documenten: het recht het hergebruik van de documenten toe te staan overeenkomstig Besluit 2011/833/EU van de Commissie van 12 december 2011 betreffende het hergebruik van documenten van de Commissie, voor zover dat besluit van toepassing is en de documenten binnen het toepassingsgebied ervan vallen en zij niet zijn uitgesloten op grond van een bepaling ervan. Voor de toepassing van deze bepaling hebben de begrippen "hergebruik" en "document" dezelfde betekenis als in Besluit 2011/833/EU.

De bovengenoemde gebruiksrechten kunnen nader worden gespecificeerd in de bijzondere voorwaarden.

In de bijzondere voorwaarden kunnen aan de Unie aanvullende gebruiksrechten worden toegekend.

De begunstigde moet waarborgen dat de Unie het recht heeft om de reeds bestaande rechten die zijn opgenomen in de resultaten van de actie te gebruiken. Tenzij in de bijzondere voorwaarden anders is bepaald, moeten de reeds bestaande rechten worden gebruikt voor dezelfde doeleinden en onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor de rechten van gebruik van de resultaten van de actie.

Informatie over de houder van het auteursrecht moet worden toegevoegd wanneer het resultaat door de Unie wordt verspreid. De auteursrechtelijke informatie luidt als volgt: "© — jaar — naam

van de houder van het auteursrecht. Alle rechten voorbehouden. Onder voorwaarden in licentie gegeven aan de Europese Unie."

Indien de begunstigde gebruiksrechten verleent aan de Commissie, doet dat geen afbreuk aan de vertrouwelijkheidsverplichtingen uit hoofde van artikel II.6 en evenmin aan de verplichtingen van de begunstigde uit hoofde van artikel II.3.1.

ARTIKEL II.10 - GUNNING VAN OPDRACHTEN DIE NODIG ZIJN VOOR DE UITVOERING VAN DE ACTIE

II.10.1 Wanneer de begunstigde voor de uitvoering van de *actie* goederen, werken of diensten moet aanbesteden, moet hij de opdracht gunnen aan de economisch voordeligste inschrijving of, in voorkomend geval, aan de inschrijving met de laagste prijs. Hij moet daarbij elke vorm van *belangenconflict* vermijden.

De begunstigde moet ervoor zorgen dat de Commissie, de Europese Rekenkamer en het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) hun rechten uit hoofde van artikel II.27 ook jegens de contractanten van de begunstigde kunnen uitoefenen.

II.10.2 Een begunstigde die een "aanbestedende dienst" in de zin van Richtlijn 2014/24/EU² of "aanbestedende instantie" in de zin van Richtlijn 2014/25/EU³ is, moet voldoen aan de toepasselijke nationale voorschriften inzake overheidsopdrachten.

De begunstigde moeten ervoor zorgen dat de voorwaarden die voor hem gelden uit hoofde van de artikelen II.4, II.5, II.6 en II.9 ook gelden voor de contractanten.

II.10.3 De begunstigde blijft als enige verantwoordelijk voor de uitvoering van de *actie* en de inachtneming van de overeenkomst.

II.10.4 Indien de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van artikel II.10.1 schendt, worden de kosten in verband met het betrokken contract, conform het bepaalde in artikel II.19.2, onder c), d) en e), geacht niet-subsidiabel te zijn.

Indien de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van artikel II.10.2 schendt, kan de subsidie worden verlaagd conform artikel II.25.4.

ARTIKEL II.11 - UITBESTEDING VAN TAKEN DIE DEEL UITMAKEN VAN DE ACTIE

II.11.1 De begunstigde mag taken die deel uitmaken van de actie uitbesteden. Indien hij dat doet, moet hij, naast aan de voorwaarden van artikel II.10, ook voldoen aan de volgende voorwaarden:

(a) de uitbesteding heeft geen betrekking op de kerntaken van de actie;

² Richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG.

³ Richtlijn 2014/25/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het plaatsen van opdrachten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten en houdende intrekking van Richtlijn 2004/17/EG.

- (b) de uitbesteding is te verantwoorden gezien de aard van de actie en de eisen die de uitvoering ervan stelt;
- (c) de geraamde kosten van de uitbesteding zijn duidelijk aanwijsbaar in het in bijlage II opgenomen geraamde budget;
- (d) elke uitbesteding die niet in bijlage II staat vermeld, wordt meegedeeld door de begunstigde en goedgekeurd door de Commissie. De Commissie kan haar goedkeuring verlenen:
 - (i) vóór de uitbesteding, indien de begunstigde verzoekt om een wijziging overeenkomstig artikel II.13, of
 - (ii) na de uitbesteding, indien de uitbesteding:
 - specifiek wordt verantwoord in het tussentijdse technische verslag of technische eindverslag als bedoeld in de artikelen I.4.3 en I.4.4, en
 - geen wijzigingen in de overeenkomst met zich meebrengt die het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers;
- (e) de begunstigde zorgt ervoor dat de voorwaarden die voor hem gelden uit hoofde van artikel II.8 ook gelden voor de subcontractanten.

II.11.2 Indien de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van artikel II.11.1, onder a), b), c) of d), schendt, worden de kosten in verband met het betrokken contract geacht niet-subsidiabel te zijn, conform het bepaalde in artikel II.19.2, onder f).

Indien de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van artikel II.11.1, onder e), schendt, kan de subsidie worden verlaagd conform artikel II.25.4.

ARTIKEL II.12 - FINANCIËLE STEUN AAN DERDEN

II.12.1 Wanneer de begunstigde bij de uitvoering van de actie financiële steun aan derden moet verlenen, moet de begunstigde dergelijke financiële steun verlenen met inachtneming van de in bijlage II beschreven voorwaarden. Ingevolge die voorwaarden moet ten minste de volgende informatie worden verstrekt:

- (a) het maximumbedrag van de financiële steun. Die steun mag niet meer bedragen dan 60.000 EUR voor elke derde, behalve wanneer de financiële steun het primaire doel van de actie is zoals beschreven in bijlage II;
- (b) de criteria voor het vaststellen van het precieze bedrag van de financiële steun;
- (c) een vaste lijst van de verschillende soorten activiteiten waarvoor de financiële steun kan worden verleend;
- (d) de personen of categorieën personen die in aanmerking kunnen komen voor financiële steun;
- (e) de criteria voor de verlening van de financiële steun.
- (f) the criteria for giving the financial support.

II.12.2 In afwijking van artikel II.12.1, moet de begunstigde, wanneer de financiële steun wordt verleend in de vorm van een prijs, dergelijke financiële steun verlenen met

inachtneming van de in bijlage II beschreven voorwaarden. Ingevolge die voorwaarden moet ten minste de volgende informatie worden verstrekt:

- (a) de voorwaarden voor deelname;
- (b) de toewijzingscriteria;
- (c) het bedrag van de prijs;
- (d) de wijze van betaling.

II.12.3 De begunstigde moet ervoor zorgen dat de voorwaarden die voor hem gelden uit hoofde van de artikelen II.4, II.5, II.6, II.8, II.9 en II.27 ook gelden voor derden die financiële steun ontvangen.

ARTIKEL II.13 - WIJZIGING VAN DE OVEREENKOMST

II.13.1 Elke wijziging van de overeenkomst moet schriftelijk geschieden.

II.13.2 De wijzigingen mogen niet tot doel of tot gevolg hebben wijzigingen in de overeenkomst aan te brengen die het besluit tot toekenning van de subsidie op losse schroeven zouden kunnen zetten of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers.

II.13.3 Elk verzoek tot wijziging moet:

- (a) naar behoren worden gemotiveerd;
- (b) vergezeld gaan van passende bewijsstukken, en
- (c) lang genoeg vóór het van kracht wordt, en in elk geval een maand vóór het verstrijken van de *uitvoeringsperiode*, worden toegezonden aan de andere partij.

Punt (c) is niet van toepassing in door de verzoekende partij naar behoren gemotiveerde en door de andere partij aanvaarde gevallen.

II.13.4 In geval van een exploitatiesubsidie wordt de in artikel I.2.2 genoemde periode niet via wijzigingen verlengd.

II.13.5 Wijzigingen treden in werking op de datum waarop zij door de laatste partij worden ondertekend of op de datum waarop het verzoek tot wijziging wordt goedgekeurd.

Wijzigingen worden van kracht op de datum die door de partijen is overeengekomen of, bij gebreke daarvan, op de datum waarop de wijzigingen in werking treden.

ARTIKEL II.14 - CESSIE VAN SCHULDVORDERINGEN AAN DERDEN

II.14.1 De begunstigde kan geen vorderingen op de Commissie aan een derde cederen, tenzij met toestemming van de Commissie op een daartoe strekkend gemotiveerd, schriftelijk verzoek van de begunstigde.

Indien de Commissie de cessie niet heeft aanvaard of niet is voldaan aan de voorwaarden van de cessie, kan de cessie niet aan de Commissie worden tegengeworpen.

II.14.2 In geen geval kan een cessie de begunstigde ontslaan van zijn verplichtingen jegens

de Commissie.

ARTIKEL II.15 - OVERMACHT

- II.15.1** Indien zich bij een partij een geval van *overmacht* voordoet, moet zij de andere partij onverwijld een *formele kennisgeving* sturen, met vermelding van de aard van de situatie of de gebeurtenis en de vermoedelijke duur en de verwachte gevolgen ervan.
- II.15.2** De partijen moeten de nodige maatregelen nemen om de schade als gevolg van *overmacht* tot een minimum te beperken. Zij moeten alles in het werk stellen om de uitvoering van de *actie* zo spoedig mogelijk te hervatten.
- II.15.3** De partij bij wie zich een geval van *overmacht* voordoet, mag niet worden geacht haar verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst te hebben geschonden, indien deze niet-nakoming een gevolg is van *overmacht*.

ARTIKEL II.16 - OPSCHORTING VAN DE UITVOERING VAN DE ACTIE

II.16.1 Opschorting van de uitvoering door de begunstigde

De begunstigde kan de uitvoering van de *actie* (gedeeltelijk) opschorten indien de uitvoering onmogelijk of buitensporig lastig is vanwege uitzonderlijke omstandigheden, in het bijzonder bij *overmacht*.

De begunstigde moet de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis stellen, met vermelding van:

- (a) de redenen voor de opschorting, met inbegrip van nadere gegevens over de datum waarop of de periode waarin de uitzonderlijke omstandigheden zich voordeden, en
- (b) de verwachte datum van hervatting.

Zodra de omstandigheden de hervatting van de uitvoering van de *actie* door de begunstigde mogelijk maken, moet de begunstigde de Commissie daarvan onmiddellijk in kennis stellen en moet hij een verzoek tot wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.16.3 indienen. Deze verplichting geldt niet wanneer de overeenkomst is opgezegd conform artikel II.17.1 of artikel II.17.3.1, onder c) of d).

II.16.2 Opschorting van de uitvoering door de Commissie

II.16.2.1 Gronden voor opschorting

De Commissie kan de uitvoering van de actie geheel of gedeeltelijk opschorten:

- (a) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat de begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *wezenlijke fouten*, *onregelmatigheden* of *fraude* of wanneer de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst niet is nagekomen;
- (b) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat de begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of ernstige schendingen van verplichtingen in het kader van andere subsidies die door de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ("Euratom") onder soortgelijke

voorwaarden zijn toegekend aan die begunstigde en wanneer die fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, of

- (c) wanneer de Commissie een vermoeden heeft dat de begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *wezenlijke fouten*, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen van verplichtingen en moet verifiëren of haar vermoeden juist is.

II.16.2.2 Opschortingsprocedure

Stap 1 - Vóór de opschorting van de uitvoering van de *actie*, moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem in kennis stelt van:
 - (i) haar voornemen om de uitvoering op te schorten;
 - (ii) de redenen voor de opschorting;
 - (iii) de voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering in de in artikel III.16.2.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, en
- (b) hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de *formele kennisgeving* zijn opmerkingen in te dienen.

Stap 2 - Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure ondanks de ontvangen opmerkingen voort te zetten, moet zij de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van:

- (a) de opschorting van de uitvoering;
- (b) de redenen voor de opschorting, en
- (c) de definitieve voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering in de in artikel II.16.2.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, of
- (d) de indicatieve datum van de voltooiing van de vereiste verificaties in het in artikel II.16.2.1, onder c), bedoelde geval.

De opschorting wordt van kracht op de dag waarop de begunstigde de *formele kennisgeving* ontvangt of op een in de *formele kennisgeving* vastgestelde latere datum.

In het andere geval moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opschortingsprocedure stopzet.

II.16.2.3 Hervatting van de uitvoering

Met het oog op de hervatting van de uitvoering moet de begunstigde zo spoedig mogelijk voldoen aan de meegedeelde voorwaarden en moet hij de Commissie in kennis stellen van de op dat gebied gemaakte vorderingen.

Indien aan de voorwaarden voor de hervatting van de uitvoering is voldaan of de nodige verificaties zijn uitgevoerd, moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem mededeelt dat aan de voorwaarden voor opheffing van de opschorting is voldaan, en

- (b) hem verzoekt een verzoek tot wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.16.3 in te dienen. Deze verplichting geldt niet wanneer de overeenkomst is opgezegd conform artikel II.17.1 of artikel II.17.3.1, onder c), g) of h).

II.16.3 Gevolgen van de opschorting

Indien de uitvoering van de *actie* kan worden hervat en de overeenkomst niet is opgezegd, moet de overeenkomst worden gewijzigd conform artikel II.13, teneinde:

- (a) de datum vast te stellen waarop de *actie* moet worden hervat;
- (b) de looptijd van de *actie* te verlengen, en
- (c) andere wijzigingen door te voeren die vereist zijn om de *actie* aan de nieuwe situatie aan te passen.

De opschorting wordt opgeheven vanaf de in de wijziging vastgestelde hervattingsdatum. Deze datum kan vallen vóór de datum waarop de wijziging in werking treedt.

De kosten die tijdens de opschortingsperiode zijn gemaakt in verband met de uitvoering van de opgeschorte *actie* of het opgeschorte deel daarvan, mogen niet worden vergoed en mogen evenmin door de subsidie worden gedekt.

De opschorting van de uitvoering van de *actie* doet geen afbreuk aan het recht van de Commissie om de overeenkomst op te zeggen overeenkomstig artikel II.17.3 en om het subsidiebedrag te verlagen of ten onrechte betaalde bedragen terug te vorderen overeenkomstig de artikelen II.25.4 en II.26.

Geen van de partijen kan aanspraak maken op schadevergoeding wegens opschorting door de andere partij.

ARTIKEL II.17 - OPZEGGING VAN DE OVEREENKOMST

II.17.1 Opzegging van de overeenkomst door de begunstigde

De begunstigde kan de overeenkomst opzeggen.

De begunstigde moet de Commissie een *formele kennisgeving* van de opzegging toesturen, met vermelding van:

- (a) de redenen voor de opzegging, en
- (b) de datum waarop de opzegging van kracht wordt. Deze datum moet na de datum van de *formele kennisgeving* liggen.

Indien de begunstigde de redenen voor de opzegging niet vermeldt of indien de Commissie van mening is dat de vermelde redenen de opzegging niet rechtvaardigen, wordt de overeenkomst geacht onrechtmatig te zijn opgezegd.

De opzegging wordt van kracht op de in de *formele kennisgeving* vermelde datum.

II.17.2 (niet van toepassing)

II.17.3 Opzegging van de overeenkomst door de Commissie

II.17.3.1 Gronden voor opzegging

De Commissie kan de overeenkomst opzeggen:

- (a) wanneer een juridische, financiële, technische of organisatorische wijziging bij de begunstigde of een wijziging betreffende de zeggenschap over de begunstigde ingrijpende gevolgen kan hebben voor de uitvoering van de overeenkomst dan wel het besluit tot toekenning van de subsidie in het geding brengt;
- (b) niet van toepassing;
- (c) wanneer de begunstigde de *actie* niet uitvoert zoals beschreven in bijlage II of een andere wezenlijke, krachtens de overeenkomst op hem rustende verplichting niet nakomt;
- (d) wanneer de uitvoering van de *actie* wordt verhinderd of is opgeschort als gevolg van *overmacht* of uitzonderlijke omstandigheden, en:
 - (i) hervatting onmogelijk is, of
 - (ii) de noodzakelijke wijzigingen in de overeenkomst het besluit tot toekenning van de subsidie in het geding zouden kunnen brengen of inbreuk zouden kunnen maken op de gelijke behandeling van aanvragers;
- (e) wanneer de begunstigde of een persoon die onbeperkt aansprakelijk is voor de schulden van de begunstigde zich in een van de in artikel 106, lid 1, onder a) of b), van het Financieel Reglement bedoelde situaties bevindt;⁴
- (f) wanneer de begunstigde of een *gelieerde persoon* zich in een van de in artikel 106, lid 1, onder c), d), e) of f), van het Financieel Reglement bedoelde situaties bevindt of is onderworpen aan artikel 106, lid 2, van het Financieel Reglement;
- (g) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat de begunstigde of een *gelieerde persoon* zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *wezenlijke fouten, onregelmatigheden* of *fraude*, zoals wanneer de begunstigde of *gelieerde persoon* onjuiste informatie heeft verstrekt of heeft verzuimd de vereiste informatie te verstrekken;
- (h) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat de begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden, fraude* of ernstige schendingen van verplichtingen in het kader van andere subsidies die door de Unie of Euratom onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend en die fouten, *onregelmatigheden, fraude* of schendingen een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, of
- (i) wanneer de Commissie de begunstigde in een *formele kennisgeving* heeft gevraagd om de deelname van een gelieerde entiteit te beëindigen omdat die gelieerde entiteit zich in een situatie bevindt als bedoeld in punt f), g) of h) en de begunstigde niet heeft verzocht om een wijziging tot beëindiging van de deelname van die entiteit en tot

⁴ Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002.

herverdeling van de taken van die entiteit.

II.17.3.2 Opzeggingsprocedure

Stap 1 - Vóór de opzegging van de overeenkomst moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem in kennis stelt van:
 - (i) haar voornemen tot opzegging;
 - (ii) de redenen voor de opzegging, en
- (b) hem verzoekt binnen vijfenveertig kalenderdagen na de ontvangst van de formele kennisgeving:
 - (i) opmerkingen in te dienen, en
 - (ii) in het in artikel II.17.3.1, onder c), bedoelde geval, de Commissie in kennis te stellen van de maatregelen die de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst moeten waarborgen.

Stap 2 - Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure ondanks de ontvangen opmerkingen voort te zetten, stuurt zij de begunstigde een *formele kennisgeving* waarin zij hem in kennis stelt van de opzegging en van de datum waarop deze van kracht wordt.

In het andere geval moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opzeggingsprocedure stopzet.

De opzegging wordt van kracht:

- (a) voor opzeggingen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder a), b), c) en e): op de dag die is vermeld in de *formele kennisgeving* van de opzegging als bedoeld in de tweede alinea (d.w.z. stap 2 hierboven);
- (b) voor opzeggingen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder d), f), g), h) en i): op de dag volgend op die waarop de begunstigde de *formele kennisgeving* van de opzegging als bedoeld in de tweede alinea (d.w.z. stap 2 hierboven) ontvangt.

II.17.4 Gevolgen van de opzegging

II.17.4.1 Gevolgen van de opzegging van de overeenkomst

Binnen zestig kalenderdagen vanaf de dag waarop de opzegging van kracht wordt, moet de begunstigde een verzoek tot betaling van het saldo als bedoeld in artikel I.4.4 indienen.

Indien de Commissie het verzoek tot betaling van het saldo niet binnen de bovengenoemde termijn heeft ontvangen, worden alleen de kosten die zijn opgenomen in een goedgekeurd technisch verslag en, in voorkomend geval, een goedgekeurde financiële staat, vergoed of door de subsidie gedekt.

Indien de overeenkomst door de Commissie wordt opgezegd omdat de begunstigde zijn verplichting om het betalingsverzoek in te dienen niet is nagekomen, mag de begunstigde na de opzegging geen betalingsverzoek meer indienen. In dat geval is de tweede alinea van toepassing.

De Commissie berekent het definitieve subsidiebedrag als bedoeld in artikel II.25 en het saldo

als bedoeld in artikel I.4.5 op basis van de ingediende verslagen. Alleen de kosten die zijn gemaakt voordat de opzegging van kracht wordt, worden vergoed of door de subsidie gedekt. De kosten in verband met contracten die pas na de opzegging moeten worden uitgevoerd, worden niet in aanmerking genomen en worden niet vergoed en evenmin door de subsidie gedekt.

De Commissie kan de subsidie verlagen overeenkomstig artikel II.25.4:

- (a) in het geval van een onrechtmatige opzegging van de overeenkomst door de begunstigde in de zin van artikel II.17.1, of
- (b) in het geval van een opzegging van de overeenkomst door de Commissie op een van de gronden vermeld in artikel II.17.3.1, onder c), f), g), h) en i).

Geen van de partijen kan aanspraak maken op schadevergoeding wegens opzegging van de overeenkomst door de andere partij.

Na de opzegging blijven de verplichtingen van de begunstigde van toepassing, met name de verplichtingen uit hoofde van de artikelen I.4, II.6, II.8, II.9, II.14 en II.27 en eventueel aanvullende bepalingen betreffende het gebruik van de resultaten, zoals vastgesteld in de bijzondere voorwaarden.

ARTIKEL II.18 - TOEPASSELIJK RECHT, GESCHILLEN-REGELING EN EXECUTORIALE TITEL

II.18.1 Op de overeenkomst is het Unierecht van toepassing, zo nodig aangevuld met het recht van België.

II.18.2 Conform artikel 272 VWEU is het Gerecht en, in hogere voorziening, het Hof van Justitie van de Europese Unie exclusief bevoegd om kennis te nemen van elk geschil tussen de Unie en elke begunstigde over de uitlegging, de toepassing of de geldigheid van deze overeenkomst waarvoor geen minnelijke schikking kan worden bereikt.

II.18.3 Overeenkomstig artikel 299 VWEU kan de Commissie voor terugvorderingen in de zin van artikel II.26 een besluit vaststellen dat executoriale titel vormt om geldelijke verplichtingen op te leggen aan personen, met uitzondering van de staten.

Tegen een dergelijk besluit kan overeenkomstig artikel 263 VWEU beroep worden ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie.

DEEL B - FINANCIËLE BEPALINGEN

ARTIKEL II.19 - SUBSIDIABELE KOSTEN

II.19.1 Voorwaarden voor de subsidiabiliteit van kosten

Subsidiabele kosten van de *actie* zijn de door de begunstigde werkelijk gemaakte kosten die aan de volgende criteria voldoen:

- (a) zij worden gemaakt tijdens de *uitvoeringsperiode*, met uitzondering van de kosten met betrekking tot het verzoek tot betaling van het saldo en de desbetreffende bewijsstukken als bedoeld in artikel I.4.4;
- (b) zij zijn opgenomen in het geraamde budget. Het geraamde budget is opgenomen in bijlage II;
- (c) zij zijn gemaakt in samenhang met de *actie* zoals beschreven in bijlage II en zijn nodig voor de uitvoering ervan;
- (d) zij zijn aanwijsbaar en verifieerbaar en zijn met name opgenomen in de boekhouding van de begunstigde, en zij zijn vastgesteld overeenkomstig de boekhoudkundige normen die van toepassing zijn in het land waar de begunstigde is gevestigd en overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde;
- (e) zij voldoen aan de voorschriften van de toepasselijke fiscale en sociale wetgeving, en
- (f) zij zijn redelijk en gerechtvaardigd en voldoen aan het beginsel van goed financieel beheer, met name wat zuinigheid en efficiëntie betreft.

II.19.2 Subsidiabele directe kosten

Om subsidiabel te zijn, moeten de *directe kosten* van de *actie* voldoen aan de in artikel II.19.1 genoemde subsidiabiliteitsvoorwaarden.

Met name de volgende kostencategorieën zijn subsidiabele *directe kosten*, mits zij voldoen aan de in artikel II.19.1 genoemde subsidiabiliteitsvoorwaarden en aan de volgende voorwaarden:

- (a) de kosten van personeel dat op grond van een arbeidsovereenkomst of een soortgelijk aanstellingsbesluit voor de begunstigde werkt en de *actie* uitvoert, voor zover deze kosten niet meer bedragen dan hetgeen de begunstigde normaliter als lonen uitbetaalt.

Deze kosten omvatten de feitelijke salarissen plus de sociale premies en andere wettelijke loonkosten. Deze kosten kunnen ook aanvullende bezoldigingen omvatten, met inbegrip van betalingen op basis van aanvullende contracten, ongeacht de aard van die contracten, mits deze bezoldigingen consequent en ongeacht de gebruikte financieringsbron worden betaald telkens wanneer soortgelijk werk of soortgelijke expertise vereist is.

De kosten van natuurlijke personen die op basis van een andere overeenkomst dan een arbeidsovereenkomst voor de begunstigde werken of die tegen betaling door een derde bij de begunstigde zijn gedetacheerd, kunnen ook onder dergelijke personeelskosten worden opgenomen, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- (i) de natuurlijke persoon werkt onder leiding van de begunstigde en, tenzij anders is overeengekomen met de begunstigde, in de bedrijfsruimten van de begunstigde;
 - (ii) het resultaat van het werk is eigendom van de begunstigde, en
 - (iii) de kosten verschillen niet significant van de kosten van personeel dat soortgelijke taken uitvoert op grond van een arbeidsovereenkomst met de begunstigde;
- (b) de reiskosten en de bijbehorende verblijfkosten, mits deze kosten overeenkomen met hetgeen de begunstigde normaliter als reiskosten betaalt;
- (c) de afschrijvingskosten van materieel of andere activa (nieuw of tweedehands), zoals opgenomen in de boekhouding van de begunstigde, mits de activa:
- (i) worden afgeschreven overeenkomstig de internationale boekhoudkundige normen en de gebruikelijke boekhoudmethoden van de begunstigde, en
 - (ii) zijn aangekocht overeenkomstig artikel II.10.1, mits de aankoop plaatsvond tijdens de *uitvoeringsperiode*.

De kosten van huur of leasing van materieel of andere activa zijn ook subsidiabel, mits deze kosten niet hoger zijn dan de afschrijvingskosten van soortgelijk materieel of soortgelijke activa en daaronder geen financieringsvergoeding is begrepen.

Alleen het gedeelte van de afschrijvings-, huur- of leasingkosten dat betrekking heeft op de *uitvoeringsperiode* en overeenstemt met het feitelijke gebruik voor de *actie* mag bij de vaststelling van de subsidiabele kosten in aanmerking worden genomen. Bij wijze van uitzondering kunnen conform de bijzondere voorwaarden alle kosten van de aankoop van materieel subsidiabel zijn, mits dat gerechtvaardigd is door de aard van de *actie* en de omstandigheden van het gebruik van het materieel of de activa;

- (d) de kosten van verbruiksgoederen en benodigdheden, mits die:
- (i) zijn aangekocht conform artikel II.10.1, en
 - (ii) direct bestemd zijn voor de *actie*;
- (e) de kosten die direct voortvloeien uit de vereisten van de overeenkomst (verspreiding van informatie, specifieke evaluatie van de actie, audits, vertalingen, reproducties), inclusief de kosten van de gevraagde financiële garanties, mits de desbetreffende diensten zijn aangekocht conform artikel II.10.1;
- (f) de kosten van subcontracten in de zin van artikel II.11, mits aan de voorwaarden van artikel II.11.1, onder a), b), c) en d), is voldaan;
- (g) de kosten van financiële steun aan derden in de zin van artikel II.12, mits aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan;
- (h) oor de begunstigde betaalde belastingen, heffingen en rechten, met name de belasting over de toegevoegde waarde (btw), mits deze onder de subsidiabele directe kosten zijn begrepen en behoudens andersluidende bepaling in de overeenkomst.

II.19.3 Subsidiabele indirecte kosten

Om subsidiabel te zijn, moeten de *indirecte kosten* van de *actie* een billijk gedeelte van de totale overheadkosten van de begunstigde vormen en moeten zij voldoen aan de in artikel

II.19.1 vastgestelde subsidiabiliteitsvoorwaarden.

Tenzij in artikel I.3.2 anders is bepaald, moeten de subsidiabele *indirecte kosten* worden gedeclareerd op basis van een forfaitair percentage van 7% van de totale subsidiabele *directe kosten*.

II.19.4 Niet-subsidiabele kosten

Naast de kosten die niet voldoen aan de voorwaarden van artikel II.19.1, zijn de volgende kosten niet-subsidiabel:

- (a) beloning van kapitaal en dividenden betaald door de begunstigde;
- (b) schulden en kosten van schulden;
- (c) voorzieningen voor verliezen of schulden;
- (d) debetrente;
- (e) dubieuze schuldvorderingen;
- (f) wisselkoersverliezen;
- (g) kosten voor overmakingen van de Commissie die door de bank van de begunstigde in rekening worden gebracht;
- (h) kosten die door de begunstigde zijn gedeclareerd in het kader van een andere actie die een subsidie uit de begroting van de Unie ontvangt. Dergelijke subsidies omvatten subsidies toegekend door een lidstaat en gefinancierd uit de begroting van de Unie en subsidies toegekend door andere instanties dan de Commissie met het oog op de uitvoering van de begroting van de Unie. Met name *indirecte kosten* in het kader van een actiesubsidie die wordt toegekend aan de begunstigde wanneer deze in de desbetreffende periode reeds een exploitatiesubsidie uit de begroting van de Unie ontvangt, zijn niet-subsidiabel;
- (i) bijdragen in natura van derden;
- (j) buitensporige of ondoordachte uitgaven;
- (k) aftrekbare btw.

ARTIKEL II.20 - AANWIJSBAARHEID EN VERIFIEERBAARHEID VAN DE GEDECLAREERDE BEDRAGEN

II.20.1 Declaratie van kosten en bijdragen

De begunstigde moet het volgende declareren als subsidiabele kosten of als gevraagde bijdrage:

- (a) voor werkelijk gemaakte kosten: de kosten die hij werkelijk heeft gemaakt voor de *actie*;
- (b) voor eenheidskosten of bijdragen per eenheid: het bedrag verkregen door het in bijlage IV vermelde bedrag per eenheid te vermenigvuldigen met het werkelijke aantal gebruikte of geproduceerde eenheden;
- (c) voor vaste kosten of vaste bijdragen: het in artikel I.3.2 vermelde totale bedrag, mits de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie*, zoals beschreven in bijlage I, correct zijn uitgevoerd;
- (d) voor kosten of bijdragen op basis van een forfaitair percentage: het bedrag verkregen

- door het in artikel I.3.2 vermelde forfaitaire percentage toe te passen;
- (e) voor eenheidskosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde: het bedrag verkregen door het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde berekende bedrag per eenheid te vermenigvuldigen met het werkelijke aantal gebruikte of geproduceerde eenheden;
 - (f) voor vaste kosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde: het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde berekende totale bedrag, mits de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie* correct zijn uitgevoerd;
 - (g) voor kosten op basis van een forfaitair percentage die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde: het bedrag verkregen door het overeenkomstig de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde berekende forfaitaire percentage toe te passen.

II.20.2 Registers en overige documentatie ter staving van de gedeclareerde kosten en bijdragen

De begunstigde moet de volgende elementen verstrekken indien dat wordt verlangd in het kader van controles of audits in de zin van artikel II.27:

- (a) voor werkelijk gemaakte kosten: adequate bewijsstukken ter staving van de gedeclareerde kosten, zoals contracten, facturen en boekhoudstukken. Voorts moeten de gebruikelijke boekhoudprocedures en interne-controleprocedures van de begunstigde een directe afstemming mogelijk maken tussen enerzijds de gedeclareerde bedragen en anderzijds de in de boekhouding opgenomen bedragen en de op de bewijsstukken vermelde bedragen;
- (b) voor eenheidskosten of bijdragen per eenheid: adequate bewijsstukken ter staving van het aantal gedeclareerde eenheden. De begunstigde hoeft niet de werkelijke subsidiabele kosten aan te wijzen of bewijsstukken zoals boekhoudstukken over te leggen om het per eenheid gedeclareerde bedrag te staven;
- (c) voor vaste kosten of vaste bijdragen: adequate bewijsstukken waaruit blijkt dat de *actie* correct is uitgevoerd.

De begunstigde hoeft niet de werkelijke subsidiabele kosten aan te wijzen of bewijsstukken zoals boekhoudstukken over te leggen om het gedeclareerde vaste bedrag te staven;

- (d) voor kosten of bijdragen op basis van een forfaitair percentage: adequate bewijsstukken ter staving van de subsidiabele kosten of de gevraagde bijdrage waarop het forfaitaire percentage van toepassing is. De begunstigde hoeft niet de werkelijke subsidiabele kosten aan te wijzen of bewijsstukken zoals boekhoudstukken over te leggen om het toegepaste forfaitaire percentage te staven;
- (e) voor eenheidskosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken ter staving van het aantal gedeclareerde eenheden;
- (f) voor vaste kosten die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekingsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken waaruit

blijkt dat de *actie* correct is uitgevoerd;

- (g) voor kosten op basis van een forfaitair percentage die worden gedeclareerd op basis van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde: adequate bewijsstukken ter staving van de subsidiabele kosten waarop het forfaitaire percentage van toepassing is.

II.20.3 Voorwaarden aan de hand waarvan de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden wordt vastgesteld

II.20.3.1 In de in artikel II.20.2, onder e), f) en g), bedoelde gevallen, hoeft de begunstigde niet de werkelijke subsidiabele kosten aan te wijzen, maar moet hij ervoor zorgen dat de kostenberekeningsmethoden die worden toegepast voor het declareren van de subsidiabele kosten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- (a) de toegepaste kostenberekeningsmethoden zijn zijn gebruikelijke kostenberekeningsmethoden en worden consequent toegepast op grond van objectieve criteria, ongeacht de financieringsbron;
- (b) de gedeclareerde kosten kunnen direct worden afgestemd met de in zijn algemene boekhouding opgenomen bedragen, en
- (c) de kostencategorieën die worden gebruikt voor de vaststelling van de gedeclareerde kosten omvatten geen niet-subsidiabele kosten of kosten die worden gedekt door andere subsidievormen in de zin van artikel I.3.2.

II.20.3.2 Indien daarin in de bijzondere voorwaarden is voorzien, kan de begunstigde bij de Commissie een verzoek indienen waarin hij haar vraagt de conformiteit van zijn gebruikelijke kostenberekeningsmethoden te beoordelen. Indien dit in de bijzondere voorwaarden wordt voorgeschreven, moet het verzoek vergezeld gaan van een certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden ("certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden").

Het certificaat betreffende de conformiteit van de kostenberekeningsmethoden:

- (a) moet worden opgesteld door een erkende accountant of, wanneer de begunstigde een overheidsinstantie is, een bevoegde en onafhankelijke ambtenaar, en
- (b) moet worden opgesteld conform bijlage VIII.

In het certificaat moet worden gecertificeerd dat de kostenberekeningsmethoden die door de begunstigde worden toegepast voor het declareren van de subsidiabele kosten in overeenstemming zijn met de voorwaarden van artikel II.20.3.1 en met de eventuele aanvullende voorwaarden die in de bijzondere voorwaarden zijn vastgesteld.

II.20.3.3 Wanneer de Commissie de conformiteit van de gebruikelijke kostenberekeningsmethoden van de begunstigde heeft bevestigd, mogen de kosten die conform deze methoden zijn gedeclareerd achteraf niet meer worden betwist, mits:

- (a) de werkelijk toegepaste methoden in overeenstemming zijn met de door de Commissie goedgekeurde methoden, en
- (b) de begunstigde geen informatie heeft achtergehouden met het oog op de

goedkeuring van zijn kostenberekenningsmethoden.

ARTIKEL II.21 - SUBSIDIABILITEIT VAN KOSTEN VAN ENTITEITEN DIE GELIEERD ZIJN MET DE BEGUNSTIGDE

Wanneer de bijzondere voorwaarden een bepaling bevatten over met de begunstigde gelieerde entiteiten, zijn de door een dergelijke entiteit gemaakte kosten subsidiabel, mits:

- (a) die kosten voldoen aan dezelfde voorwaarden van de artikelen II.19 en II.20 als die welke gelden voor de begunstigde, en
- (b) de begunstigde ervoor zorgt dat de voor hem geldende voorwaarden van de artikelen II.4, II.5, II.6, II.8, II.10, II.11 en II.27 ook gelden voor die entiteit.

ARTIKEL II.22 - BUDGETOVERSCHRIJVINGEN

De begunstigde mag het in bijlage II opgenomen geraamde budget aanpassen door tussen de verschillende budgetcategorieën overschrijvingen te verrichten, mits de *actie* wordt uitgevoerd zoals beschreven in bijlage II. Voor een dergelijke aanpassing is geen wijziging van de overeenkomst in de zin van artikel II.13 vereist.

De begunstigde mag echter geen kosten toevoegen in verband met *subcontracten* die niet in bijlage II staan vermeld, tenzij dergelijke aanvullende *subcontracten* door de Commissie zijn goedgekeurd overeenkomstig artikel II.11.1, onder d).

De eerste twee alinea's gelden niet voor vaste bedragen in de zin van artikel I.3.2.

ARTIKEL II.23 - NIET-NALEVING VAN VERSLAGLEGGINGS-VERPLICHTINGEN

De Commissie kan de overeenkomst opzeggen conform het bepaalde in artikel II.17.3.1, onder c), en kan het subsidiebedrag verlagen conform het bepaalde in artikel II.25.4 wanneer de begunstigde:

- (a) geen verzoek om tussentijdse betaling of betaling van het saldo, vergezeld van de in artikel I.4.3 of artikel I.4.4 bedoelde documenten, heeft ingediend binnen zestig kalenderdagen na afloop van de betrokken verslagperiode, en
- (b) binnen zestig kalenderdagen na daartoe door de Commissie schriftelijk te zijn aangemaand, nog steeds geen verzoek heeft ingediend.

ARTIKEL II.24 - OPSCHORTING VAN BETALINGEN EN BETALINGSTERMIJNEN

II.24.1 Opschorting van betalingen

II.24.1.1 Gronden voor opschorting

De Commissie kan de voorfinanciering en de tussentijdse betalingen voor de begunstigde of de betaling van het saldo voor de begunstigde te allen tijde geheel of gedeeltelijk opschorten:

- (a) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat de begunstigde zich bij de

toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *wezenlijke fouten, onregelmatigheden* of *fraude* of wanneer de begunstigde zijn verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst niet is nagekomen;

- (b) wanneer de Commissie over bewijzen beschikt dat een begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden, fraude* of ernstige schendingen van verplichtingen in het kader van andere subsidies die door de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie ("Euratom") onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend aan de begunstigde en wanneer die fouten, *onregelmatigheden, fraude* of schendingen een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, of
- (c) wanneer de Commissie een vermoeden heeft dat de begunstigde zich bij de toekenningsprocedure of de uitvoering van de overeenkomst schuldig heeft gemaakt aan *wezenlijke fouten, onregelmatigheden, fraude* of schendingen van verplichtingen en moet verifiëren of haar vermoeden juist is.

II.24.1.2 Opschortingsprocedure

Stap 1 - Vóór de opschorting van de betalingen moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem in kennis stelt van:
 - (i) haar voornemen om de betalingen op te schorten;
 - (ii) de redenen voor de opschorting;
 - (iii) in de in artikel II.24.1.1, onder a) en b), bedoelde gevallen, de voorwaarden voor de hervatting van de betalingen, en
- (b) hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de *formele kennisgeving* zijn opmerkingen in te dienen.

Stap 2 - Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de procedure ondanks de ontvangen opmerkingen voort te zetten, moet zij de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van:

- (a) de opschorting van de betalingen;
- (b) de redenen voor de opschorting;
- (c) de definitieve voorwaarden voor de hervatting van de betalingen in de in artikel II.24.1.1, onder a) en b), bedoelde gevallen;
- (d) de indicatieve datum van de voltooiing van de vereiste verificaties in het in artikel II.24.1.1, onder c), bedoelde geval.

De opschorting wordt van kracht op de dag waarop de Commissie de *formele kennisgeving* van de opschorting toezendt (stap 2).

In het andere geval moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem mededeelt dat zij de opschortingsprocedure stopzet.

II.24.1.3 Gevolgen van de opschorting

Tijdens de opschortingsperiode is de begunstigde niet gerechtigd tot het indienen van betalingsverzoeken en bewijsstukken als bedoeld in de artikelen I.4.3 en I.4.4.

De desbetreffende betalingsverzoeken en bewijsstukken kunnen zo spoedig mogelijk na de hervatting van de betalingen worden ingediend of kunnen worden gevoegd bij het eerste betalingsverzoek dat volgens het tijdschema van artikel I.4.1 moet worden ingediend na de hervatting van de betalingen.

De opschorting van de betalingen doet geen afbreuk aan het recht van de begunstigde om de uitvoering van de *actie* op te schorten overeenkomstig artikel II.16.1 of om de overeenkomst op te zeggen overeenkomstig artikel II.17.1.

II.24.1.4 Hervatting van de betalingen

Wil de Commissie de betalingen eventueel kunnen hervatten, dan moet de begunstigde zo spoedig mogelijk voldoen aan de meegedeelde voorwaarden en moeten zij de Commissie in kennis stellen van de op dat gebied gemaakte vorderingen.

Indien aan de voorwaarden voor hervatting van de betalingen is voldaan, wordt de opschorting opgeheven. De Commissie stuurt de begunstigde een *formele kennisgeving* waarin zij hem daarvan in kennis stelt.

II.24.2 Opschorting van betalingstermijnen

II.24.2.1 De Commissie kan de in de artikelen I.4.2, I.4.3 en I.4.5 vermelde betalingstermijnen te allen tijde opschorten indien een betalingsverzoek niet kan worden goedgekeurd omdat:

- (a) het niet voldoet aan de voorwaarden van de overeenkomst;
- (b) de vereiste bewijsstukken niet zijn overgelegd, of
- (c) er twijfel bestaat over de subsidiabiliteit van de in de financiële staten gedeclareerde kosten en er aanvullende controles, evaluaties, audits of onderzoeken vereist zijn.

II.24.2.2 De Commissie moet de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van:

- (a) de opschorting, en
- (b) de redenen voor de opschorting.

De opschorting wordt van kracht op de dag waarop de Commissie de *formele kennisgeving* toezendt.

II.24.2.3 Indien niet langer aan de voorwaarden voor opschorting van de betalingstermijnen is voldaan, wordt de opschorting opgeheven en gaat de resterende periode in.

Indien de opschorting langer duurt dan twee maanden, kan de begunstigde de Commissie vragen of de opschorting van kracht blijft.

Indien de betalingstermijn is opgeschort omdat de technische verslagen of de financiële staten niet voldoen aan de voorwaarden van de overeenkomst en het herziene verslag of de herziene staat niet werd ingediend of wel werd ingediend maar eveneens werd afgewezen, kan de Commissie de overeenkomst opzeggen overeenkomstig artikel II.17.3.1, onder c), en de subsidie verlagen overeenkomstig artikel II.25.4.

ARTIKEL II.25 - BEREKENING VAN HET DEFINITIEVE SUBSIDIEBEDRAG

Het definitieve subsidiebedrag hangt af van de mate waarin de *actie* is uitgevoerd conform de voorwaarden van de overeenkomst.

Het definitieve subsidiebedrag wordt door de Commissie berekend op het moment van betaling van het saldo. Bij de berekening worden de volgende stappen toegepast:

Stap 1 - Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen

Stap 2 - Beperking tot het *maximumbedrag van de subsidie*

Stap 3 - Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren

Stap 4 - Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen

II.25.1 Stap 1 - Toepassing van het vergoedingspercentage op de subsidiabele kosten en toevoeging van de bijdragen per eenheid, de bijdragen op basis van een forfaitair percentage en de vaste bijdragen

Deze stap houdt het volgende in:

- (a) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2 wordt verleend in de vorm van een vergoeding van subsidiabele kosten, wordt het in bijlage III genoemde vergoedingspercentage toegepast op de subsidiabele kosten van de *actie* die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de desbetreffende kostencategorieën, de begunstigde en de met hem gelieerde entiteiten;
- (b) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2 wordt verleend in de vorm van een bijdrage per eenheid, wordt de in bijlage IV genoemde bijdrage per eenheid vermenigvuldigd met het werkelijke aantal eenheden dat door de Commissie is goedgekeurd voor de begunstigde en de met hem gelieerde entiteiten;
- (c) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2 wordt verleend in de vorm van een vaste bijdrage, past de Commissie de in dat artikel genoemde vaste bijdrage toe voor de begunstigde en de met hem gelieerde entiteiten wanneer zij vaststelt dat de betrokken taken of de betrokken delen van de *actie* correct zijn uitgevoerd conform bijlage I;
- (d) wanneer de subsidie overeenkomstig artikel I.3.2 wordt verleend in de vorm van een bijdrage op basis van een forfaitair percentage, wordt het in dat artikel genoemde forfaitaire percentage toegepast op de subsidiabele kosten of de bijdragen die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de begunstigde en de met hem gelieerde entiteiten.

Wanneer artikel I.3.2 voorziet in een combinatie van verschillende subsidievormen, moeten de verkregen bedragen bij elkaar worden opgeteld.

II.25.2 Stap 2 - Beperking tot het maximumbedrag van de subsidie

In geen geval mag het door de Commissie aan de begunstigde betaalde totaalbedrag meer

bedragen dan het maximumbedrag van de subsidie.

Indien het bedrag dat na toepassing van stap 1 wordt verkregen hoger is dan dit maximumbedrag, wordt het definitieve subsidiebedrag begrensd tot dit maximumbedrag.

II.25.3 Stap 3 - Verlaging in verband met het beginsel dat de subsidie geen winst mag opleveren

De subsidie mag voor de begunstigde geen winst opleveren, tenzij in de bijzondere voorwaarden anders is bepaald.

Onder "winst" wordt verstaan het positieve verschil tussen het bedrag dat na toepassing van de stappen 1 en 2 wordt verkregen plus de totale ontvangsten van de *actie* en de totale subsidiabele kosten van de *actie*.

De totale subsidiabele kosten van de *actie* zijn de geconsolideerde totale subsidiabele kosten die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de kostencategorieën die overeenkomstig artikel I.3.2 worden vergoed.

De totale ontvangsten van de *actie* zijn de geconsolideerde totale ontvangsten die zijn vastgesteld, gegeneerd of bevestigd op de dag waarop de begunstigde het verzoek om betaling van het saldo opstelt.

De volgende elementen worden als ontvangsten beschouwd:

- (a) door de *actie* gegeneerde inkomsten;
- (b) financiële bijdragen die door derden aan de begunstigde of aan een gelieerde entiteit worden verleend, wanneer die bijdragen door de derden specifiek worden toegewezen ter financiering van de subsidiabele kosten van de *actie* die door de Commissie worden vergoed overeenkomstig artikel I.3.2.

De volgende elementen worden niet als ontvangsten beschouwd:

- (a) financiële bijdragen van derden wanneer die bijdragen mogen worden gebruikt ter dekking van andere kosten dan de subsidiabele kosten uit hoofde van de overeenkomst;
- (b) financiële bijdragen van derden waaraan geen verplichting is verbonden om eventuele ongebruikte bedragen aan het einde van de *uitvoeringsperiode* terug te betalen;
- (c) in geval van een exploitatiesubsidie, bijdragen die zijn bestemd voor het opbouwen van reserves.

Indien er winst is gemaakt, wordt de winst in mindering gebracht naar evenredigheid van het definitieve percentage van vergoeding van de werkelijke subsidiabele kosten van de *actie* die door de Commissie zijn goedgekeurd voor de in artikel I.3.2, bedoelde kostencategorieën. Deze aftrek wordt toegepast op het bedrag verkregen na toepassing van de stappen 1 en 2.

II.25.4 Stap 4 - Verlaging in verband met onjuiste uitvoering of schending van andere verplichtingen

De Commissie kan het *maximumbedrag van de subsidie* verlagen indien de *actie* niet is uitgevoerd zoals beschreven in bijlage II (d.w.z. indien de actie niet, slecht, onvolledig of niet-tijdig is uitgevoerd) of indien een andere verplichting uit hoofde van de overeenkomst niet is

nagekomen.

Het bedrag van de verlaging is evenredig aan de mate waarin de *actie* onjuist is uitgevoerd of de ernst van de schending.

Voordat de Commissie de subsidie verlaagt, moet zij de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem in kennis stelt van:
 - (i) haar voornemen om het *maximumbedrag van de subsidie* te verlagen;
 - (ii) het beoogde bedrag van de verlaging van de subsidie;
 - (iii) de redenen voor de opzegging, en
- (b) hem verzoekt binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van de *formele kennisgeving* zijn opmerkingen in te dienen.

Indien de Commissie geen opmerkingen ontvangt of beslist de verlaging ondanks de ontvangen opmerkingen toe te passen, stuurt zij de begunstigde een *formele kennisgeving* waarin zij hem in kennis stelt van haar besluit.

Indien de subsidie wordt verlaagd, moet de Commissie het verlaagde subsidiebedrag berekenen door het bedrag van de verlaging (berekend naar evenredigheid van de mate van onjuiste uitvoering van de *actie* of de ernst van de schending van de verplichtingen) in mindering te brengen op het *maximumbedrag van de subsidie*.

Het definitieve subsidiebedrag is:

- (a) het bedrag dat is verkregen na toepassing van de stappen 1 tot en met 3, of
- (b) het verlaagde subsidiebedrag na toepassing van stap 4, indien dit bedrag lager is.

ARTIKEL II.26 - TERUGVORDERING

II.26.1 Terugvordering

Wanneer krachtens de voorwaarden van de overeenkomst een bedrag moet worden teruggevorderd, moet de begunstigde het betrokken bedrag terugbetalen aan de Commissie.

De begunstigde is aansprakelijk voor de terugbetaling van bedragen die door de Commissie ten onrechte zijn betaald als bijdrage in de door met hem gelieerde entiteiten gemaakte kosten.

II.26.2 (niet van toepassing)

II.26.3 Terugvorderingsprocedure

Vóór de terugvordering, moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (a) hem in kennis stelt van haar voornemen om het ten onrechte betaalde bedrag terug te vorderen;
- (b) het verschuldigde bedrag en de redenen voor de terugvordering vermeldt, en
- (c) de begunstigde verzoekt om binnen een bepaalde termijn opmerkingen in te dienen.

Indien er geen opmerkingen zijn ingediend of indien de Commissie ondanks de door de begunstigde ingediende opmerkingen beslist de terugvorderingsprocedure voort te zetten, kan

de Commissie de terugvordering bevestigen door de begunstigde via een *formele kennisgeving* een debetnota toe te zenden, waarin de betalingswijze en -datum zijn vermeld.

Indien het bedrag niet is betaald op de in de debetnota genoemde datum, vordert de Commissie het verschuldigde bedrag terug:

- (a) door het - zonder voorafgaande toestemming van de begunstigde - te verrekenen met bedragen die de Commissie of een uitvoerend agentschap aan de begunstigde verschuldigd is (uit de begroting van de Unie of de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom)) ("verrekening").
In uitzonderlijke omstandigheden kan de Commissie, ter bescherming van de financiële belangen van de Unie, vóór de vervaldatum overgaan tot verrekening. Tegen een dergelijke verrekening kan overeenkomstig artikel 263 VWEU beroep worden ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie;
- (b) door het aanspreken van de financiële garantie, voor zover artikel I.4.2 voorziet in een dergelijke garantie ("het aanspreken van de financiële garantie");
- (c) (niet van toepassing);
- (d) door overeenkomstig artikel II.18.2 of conform de bijzondere voorwaarden juridische stappen te ondernemen of door overeenkomstig artikel II.18.3 een besluit dat executoriale titel vormt, vast te stellen.

II.26.4 Verdragingsrente

Indien het bedrag niet is betaald op de in de debetnota vermelde datum, wordt het terug te vorderen bedrag vermeerderd met de verdragingsrente tegen het in artikel I.4.14 vastgestelde tarief vanaf de dag die volgt op de in de debetnota vermelde betalingsdatum tot en met de dag waarop de Commissie het volledige bedrag ontvangt.

Gedeeltelijke betalingen moeten eerst worden aangerekend op de kosten en de verdragingsrente en pas daarna op de hoofdsom.

II.26.5 Bankkosten

Bankkosten die zijn gemaakt in het kader van de terugvorderingsprocedure moeten worden gedragen door de begunstigde, tenzij Richtlijn 2007/64/EG⁵ van toepassing is.

ARTIKEL II.27 - CONTROLES, AUDITS EN EVALUATIES

II.27.1 Technische en financiële controles, audits, tussentijdse evaluaties en eindevaluaties

De Commissie kan tijdens de uitvoering of na afloop van de *actie* technische en financiële controles en audits verrichten om na te gaan of de begunstigde de *actie* correct uitvoert en de verplichtingen uit hoofde van de overeenkomst nakomt. Zij kan ook de wettelijk voorgeschreven boekhouding van de begunstigde controleren in het kader van periodieke evaluaties van vaste bedragen, eenheidskosten of bedragen op basis van een forfaitair percentage.

⁵ Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt tot wijziging van de Richtlijnen 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG en 2006/48/EG, en tot intrekking van Richtlijn 97/5/EG.

De in het kader van controles of audits verstrekte informatie en documenten moeten vertrouwelijk worden behandeld.

Bovendien kan de Commissie een tussentijdse evaluatie of een eindevaluatie uitvoeren om de resultaten van de *actie* te vergelijken met de doelstelling van het betrokken programma van de Unie.

Controles, audits of evaluaties van de Commissie kunnen rechtstreeks door het eigen personeel van de Commissie worden verricht dan wel door enige andere daartoe door de Commissie gemachtigde externe instantie.

De Commissie kan dergelijke controles, audits of evaluaties starten tijdens de uitvoering van de overeenkomst en gedurende een periode van vijf jaar die ingaat op de datum waarop het saldo is betaald. Deze periode wordt beperkt tot drie jaar wanneer het *maximumbedrag van de subsidie* niet hoger is dan 60.000 EUR.

De controle-, audit- of evaluatieprocedures worden geacht te zijn gestart op de datum van ontvangst van de desbetreffende aankondigingsbrief van de Commissie.

Indien de audit betrekking heeft op een gelieerde entiteit, moet de begunstigde die gelieerde entiteit daarvan in kennis stellen.

II.27.2 Verplichting tot bewaring van documenten

De begunstigde moet alle originele documenten, met name van boekhoudkundige en fiscale aard, op elk passend medium bewaren, met inbegrip van gedigitaliseerde originelen wanneer dat door zijn nationale recht is toegestaan en onder de daarin vastgestelde voorwaarden, gedurende een periode van vijf jaar die ingaat op de datum waarop het saldo is betaald.

De periode gedurende welke de documenten moeten worden bewaard, wordt beperkt tot drie jaar wanneer het *maximumbedrag van de subsidie* niet hoger is dan 60.000 EUR.

De in de eerste en tweede alinea genoemde perioden worden verlengd in het geval van lopende audits, beroepsprocedures, geschillen of claims met betrekking tot de subsidie, waaronder de in artikel II.27.7 bedoelde gevallen. De begunstigde moet de documenten dan bewaren totdat dergelijke audits, beroepsprocedures, geschillen of claims zijn afgehandeld.

II.27.3 Verplichting tot informatieverstrekking

De begunstigde moet alle informatie, ook in elektronische vorm, verstrekken waarom door de Commissie of enige andere door de Commissie gemachtigde externe instantie wordt gevraagd.

Wanneer de begunstigde de in de eerste alinea vermelde verplichting niet nakomt, kan de Commissie:

- (a) alle kosten die onvoldoende worden gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als niet-subsidiabel beschouwen;
- (b) elke bijdrage per eenheid, elke vaste bijdrage of elke bijdrage op basis van een forfaitair percentage die onvoldoende wordt gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als onverschuldigd beschouwen.

II.27.4 Bezoeken ter plaatse

Tijdens een bezoek ter plaatse moet de begunstigde het personeel van de Commissie en de door de Commissie gemachtigde externe personen toegang verlenen tot de plaatsen en de bedrijfsruimten waar de *actie* wordt of werd uitgevoerd, alsmede tot alle noodzakelijke informatie, ook in elektronische vorm.

Hij moet ervoor zorgen dat de informatie vlot beschikbaar is op het moment van het bezoek ter plaatse en dat de gevraagde informatie in een passende vorm wordt overhandigd.

Wanneer de begunstigde in strijd met het bepaalde in de eerste en tweede alinea geen toegang verleent tot de betrokken plaatsen, bedrijfsruimten en informatie, kan de Commissie:

- (a) alle kosten die onvoldoende worden gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als niet-subsidiabel beschouwen;
- (b) elke bijdrage per eenheid, elke vaste bijdrage of elke bijdrage op basis van een forfaitair percentage die onvoldoende wordt gestaafd door de informatie die door de begunstigde is verstrekt, als onverschuldigd beschouwen.

II.27.5 Contradictoire auditprocedure

Op grond van de bevindingen van de audit moet een voorlopig verslag worden opgesteld ("voorlopig auditverslag"). Dat verslag moet door de Commissie of haar gemachtigde vertegenwoordiger worden toegezonden aan de begunstigde, die tot dertig kalenderdagen na de datum van ontvangst van het verslag opmerkingen moet kunnen maken. Het definitieve verslag ("definitief auditverslag") moet binnen zestig kalenderdagen na het verstrijken van de termijn voor het indienen van opmerkingen aan de begunstigde worden toegezonden.

II.27.6 Gevolgen van audits

Op grond van de definitieve bevindingen van de audit kan de Commissie de maatregelen nemen die zij noodzakelijk acht, waaronder terugvordering van alle door haar verrichte betalingen of een deel daarvan conform artikel II.26.

Wanneer de definitieve bevindingen van de audit er komen na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen het herziene definitieve subsidiebedrag, vastgesteld overeenkomstig artikel II.25, en het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigde is betaald voor de uitvoering van de *actie*.

II.27.7 Correctie van stelselmatige of terugkerende fouten, onregelmatigheden, fraude of schendingen van verplichtingen

II.27.7.1 De Commissie kan bevindingen van audits omtrent andere subsidies naar de onderhavige subsidie extrapoleren:

- (a) wanneer is vastgesteld dat de begunstigde zich schuldig heeft gemaakt aan stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen van verplichtingen in het kader van andere subsidies die door de Unie of Euratom onder soortgelijke voorwaarden zijn toegekend en die fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen een belangrijke invloed hebben op de onderhavige subsidie, en
- (b) wanneer de definitieve bevindingen van de audit binnen de in artikel II.27.1 vermelde

termijn aan de begunstigde zijn toegezonden via een *formele kennisgeving*, samen met de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben.

De extrapolatie van bevindingen kan leiden tot:

- (a) afwijzing van kosten als niet-subsidiabel;
- (b) verlaging van de subsidie overeenkomstig artikel II.25.4;
- (c) terugvordering van onverschuldigde bedragen overeenkomstig artikel II.26;
- (d) opschorting van de betalingen overeenkomstig artikel II.24.1;
- (e) opschorting van de uitvoering van de *actie* overeenkomstig artikel II.16.2;
- (f) opzegging overeenkomstig artikel II.17.3.

II.27.7.2 De Commissie moet de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij hem in kennis stelt van de stelselmatige of terugkerende fouten en van haar voornemen om de bevindingen van de audit te extrapoleren, samen met de lijst van de betrokken subsidies.

- (a) Wanneer de bevindingen betrekking hebben op de subsidiabiliteit van kosten, verloopt de procedure als volgt:

Stap 1 - In de *formele kennisgeving* moeten de volgende elementen worden opgenomen:

- (i) een verzoek om opmerkingen in te dienen over de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben;
- (ii) een verzoek om voor alle betrokken subsidies herziene financiële staten in te dienen;
- (iii) indien mogelijk, het voor de extrapolatie gehanteerde correctiepercentage dat door de Commissie voor het berekenen van de afgewezen bedragen is vastgesteld op basis van de stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen van verplichtingen, wanneer de begunstigde:
 - van mening is dat de indiening van herziene financiële staten niet mogelijk of haalbaar is, of
 - geen herziene financiële staten zal indienen.

Stap 2 — Vanaf het moment waarop de begunstigde de *formele kennisgeving* ontvangt, heeft hij zestig kalenderdagen de tijd om opmerkingen en herziene financiële staten in te dienen of om een naar behoren onderbouwde alternatieve correctiemethode voor te stellen. In gerechtvaardigde gevallen kan deze termijn door de Commissie worden verlengd.

Stap 3 — Indien de begunstigde herziene financiële staten indient waarin rekening wordt gehouden met de bevindingen, bepaalt de Commissie het te corrigeren bedrag op basis van die herziene staten.

Indien de begunstigde een alternatieve correctiemethode voorstelt en de Commissie deze methode aanvaardt, moet de Commissie de betrokken begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (i) hem mededeelt dat zij de alternatieve methode aanvaardt, en

- (ii) hem in kennis stelt van de herziene subsidiabele kosten die worden verkregen door deze methode toe te passen.

In het andere geval moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (i) hem meedeelt dat zij de opmerkingen of de voorgestelde alternatieve methode niet aanvaardt, en
- (ii) hem in kennis stelt van de herziene subsidiabele kosten die worden verkregen door de aanvankelijk aan de begunstigde meegedeelde extrapolatiemethode toe te passen.

Wanneer de stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen van verplichtingen zijn vastgesteld na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- (i) het herziene definitieve subsidiebedrag, dat overeenkomstig artikel II.25 is bepaald op basis van de herziene subsidiabele kosten die zijn gedeclareerd door de begunstigde en zijn goedgekeurd door de Commissie of op basis van de herziene subsidiabele kosten na extrapolatie, en
- (ii) het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigde is betaald voor de uitvoering van de *actie*.

- (b) Wanneer de bevindingen betrekking hebben op onjuiste uitvoering of schending van een andere verplichting, verloopt de procedure als volgt:

Stap 1 — In de *formele kennisgeving* moeten de volgende elementen worden opgenomen:

- (i) een verzoek aan de begunstigde om opmerkingen in te dienen over de lijst van subsidies waarop de bevindingen betrekking hebben, en
- (ii) het forfaitaire correctiepercentage dat de Commissie voornemens is toe te passen op het *maximumbedrag van de subsidie* of een deel daarvan, conform het evenredigheidsbeginsel.

Stap 2 — Vanaf het moment waarop de begunstigde de *formele kennisgeving* ontvangt, heeft hij zestig kalenderdagen de tijd om opmerkingen in te dienen of om een naar behoren onderbouwd alternatief forfaitair percentage voor te stellen.

Stap 3 — Indien de Commissie het door de begunstigde voorgestelde alternatieve forfaitaire percentage aanvaardt, moet zij hem een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (i) hem meedeelt dat zij het alternatieve forfaitaire percentage aanvaardt, en
- (ii) hem in kennis stelt van het gecorrigeerde subsidiebedrag dat wordt verkregen door dit forfaitaire percentage toe te passen.

In het andere geval moet de Commissie de begunstigde een *formele kennisgeving* sturen waarin zij:

- (i) hem meedeelt dat zij de opmerkingen of het voorgestelde alternatieve forfaitaire

- percentage niet aanvaardt, en
- (ii) hem in kennis stelt van het gecorrigeerde subsidiebedrag dat wordt verkregen door het aanvankelijk aan de begunstigde meegedeelde forfaitaire percentage toe te passen.

Wanneer de stelselmatige of terugkerende fouten, *onregelmatigheden*, *fraude* of schendingen van verplichtingen zijn vastgesteld na de betaling van het saldo, is het terug te vorderen bedrag gelijk aan het verschil tussen:

- (i) het herziene definitieve subsidiebedrag na toepassing van de correctie van het forfaitaire percentage, en
- (ii) het totale bedrag dat uit hoofde van de overeenkomst aan de begunstigde is betaald voor de uitvoering van de *actie*.

II.27.8 Controles en inspecties door OLAF

Het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) heeft voor controle- en onderzoeksdoeleinden dezelfde rechten als de Commissie, met name het recht van toegang.

Overeenkomstig Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad⁶ en Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁷ kan OLAF eveneens ter plaatse controles en inspecties uitvoeren volgens de procedures waarin het Unierecht voorziet ter bescherming van de financiële belangen van de Unie tegen *fraude* en andere *onregelmatigheden*.

De bevindingen van OLAF kunnen er in voorkomend geval toe leiden dat de Commissie bedragen terugvordert van de begunstigde.

Voorts kunnen bevindingen van een OLAF-onderzoek leiden tot strafvervolgning overeenkomstig het nationale recht.

II.27.9 Controles en audits door de Europese Rekenkamer

De Europese Rekenkamer heeft voor controle- en auditdoeleinden dezelfde rechten als de Commissie, met name het recht van toegang.

⁶ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden.

⁷ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad.